

2023-08-22

Klimat- och näringslivsdepartementet
Kemikalieenheten, Kemikalier och avfall
Depsek Cecilia Westöö

kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.ke.remissor@regeringskansliet.se
cecilia.westoo@regeringskansliet.se

Ert dnr: KN2023/03068

Stockholms universitets Östersjöcentrums svar på remiss av EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel

Stockholms universitets Östersjöcentrums, SU ÖC, har tagit del av klimat- och näringslivsdepartementets remiss av EU-kommissionens förslag till ändringar i förordning (EG) 648/2004 om tvätt- och rengöringsmedel. SU ÖC har deltagit i samråd ordnat av Kemikalieinspektionen och framfört synpunkter, såväl under samrådet som efteråt i mailväxling. Synpunkterna begränsar sig till fosfatfrågan.

SU ÖC välkomnar att förbudet mot fosfat i tvätt- och diskmedel för konsumenter behålls, men förbudet borde även inkludera fosfater i tvätt- och diskmedel för industriell användning, samt handdiskmedel. Givet övergödningssatusen i såväl många inlandsvatten som i Östersjön, är det angeläget att använda alla verktyg som finns för att begränsa fosfatläckage till vatten.

Att ta nästa steg och förbjuda fosfater i rengöringsmedel för industriell användning hade varit den givna utvecklingen, bl a eftersom EU-kommissionen redan har ställt sig bakom Helcoms Baltic Sea Action Plan (BSAP, E27-E29). Där sätts mål för att reducera fosfat innehåll i sådana produkter. Om det nu kommer till stånd ett EU-regelverk som inte inkluderar tvätt- och rengöringsmedel för industriell användning, kommer det bli mycket svårare att nå antagna mål i BSAP.

Stockholms universitets Östersjöcentrum

Stockholms universitet
Östersjöcentrum
106 91 Stockholm

Besöksadress:
Svante Arrhenius väg 20 F
Frescati

Telefon: 08-16 37 18
E-post: ostersjocentrum@su.se
www.su.se/ostersjocentrum

Mängden fosfater i handdiskmedel och industrirengöringsmedel är sannolikt liten i förhållande till fosfatinnehållet i toalettavfall. Därför höjs röster för att inte inkludera dessa produkter i förslaget. Men ett motargument är att fosfor är en ändlig resurs och ju mer man kan spara på den, desto bättre. Ett annat argument för att inte ställa krav på fosfater är att reningsverken är bra på att återföra fosfor, så regler behövs inte. Men det gäller inte alla reningsverk i Östersjöländerna. I flera länder renas ännu inte 97 procent av fosfor, vilket görs i exempelvis Finland och Sverige.

När det gäller handdiskmedel domineras den nordiska marknaden av miljömärkta sådana. Dessa innehåller inte fosfater. Men i många andra EU-länder är situationen en annan. Därför är det relevant att inkludera ett EU-förbud mot fosfater även i handdiskmedel. Dessutom används handdiskmedel ofta i boenden, t ex sommarstugor, med enskilda avlopp, vilka har – om någon – en mycket lägre reningsgrad. Dessutom är det uppenbart att ju mindre fosfor som förs in i reningsystemen, desto mindre resurser behöver läggas på rening. Uppströmsarbete är naturligtvis att föredra.

Ett tredje argument mot att skärpa lagstiftningen för fosfater i industriella rengöringsmedel, är att det inte finns tillräckligt med alternativ på marknaden. Samma motargument väcktes när förbudet mot fosfat i hushållstvätt- och diskmedel beslutades. Det dröjde dock inte länge förrän det fanns alternativ på marknaden. Troligen skulle samma utveckling ske för industriella produkter. Det kommer finnas tid för anpassning – ny lagstiftning träder aldrig ikraft direkt. Det är dock redan nu möjligt att köpa industriella tvättmedel som har lägre fosfatinnehåll om man väljer miljömärkt som Svanen och Bra miljöval. Även miljökriterierna i EU:s miljömärkningssystem, EU-blomman, ställer krav på fosforinnehållet i industriella tvätt- och rengöringsmedel.

Följaktligen anser SU ÖC att Sverige bör verka för att förslaget till ändringar i tvätt- och rengöringsmedelsförordningen ska inkludera förbud mot fosfat i handdiskmedel och tvätt- och rengöringsmedel för industriell användning.

Vänligen

Tina Elfving, föreståndare

Gun Rudquist, policychef